

τει χάριν παρά πάντων, παρά τοῦ νεωκόρου τοῦ Ἁγίου Βικεντίου Παύλου, παρά τῆς κυρίας Φαβρουῦ, παρά τῆς ἀδυσωπῆτου Λουίζης, παρά τοῦ κλητήρος ὅστις δὲν ἤθελε νά την ἀφήσῃ νά ἴδῃ « τὸν μπάγχοι τῆς μαμάς, » παρά τινος ὃν εἶχε συναντήσῃ ἐν τῷ βουλευτάρῳ καὶ τὸν εἶχε φοβηθῆ, τέλος παρά παντός ὅπερ ἐπὶ δύο ἡμέρας διήλθε διὰ τοῦ τεθλιμμένου ἐκείνου παιδικοῦ ἐγκεφάλου καταλιπὸν ἐν αὐτῷ τὸν λυπηρὸν αὐτοῦ τύπον.

— Τὸ καίμενο μου, τὸ καίμενο! ἐπανέλαθε πολλάκις ἡ κυρία Ἑρμίνη, κύπτουσα πρὸς αὐτὴν ἵνα την καθησυχάσῃ.

Ἐνταῦθα δὲν ἦσαν, ὡς βλέπετε, μυθιστορικαὶ θλίψεις αὐταί, καὶ τὰ δάκρυα τῆς γεροντοκόρης ἔρρευσαν καυστικά καὶ εἰλικρινῆ ἐπὶ ἀληθοῦς δυστυχίας, ἐπὶ μιᾶς τῶν ὑπάρξεων τῶν ἠττηθεισῶν ἐν τῷ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνι.

Ἄμα δὲ τῇ πρώτῃ προσεκάλεσε τὸν ἰατρόν της, ὅστις ἐλθὼν ἐστηθισκόπησε καὶ ἐπέκρουσε τὸ παιδίον.

— Ἐχει ἐγκεφαλίτιδα εἶπεν, εἶνε νόσος μακρὰ καὶ κινδυνώδης, καὶ θὰ κάμετε καλὰ νά το στείλετε εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῶν παιδίων.

— Ποτέ! ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Ἑρμίνη. Δὲν ἤλθε διὰ τοῦτο χθὲς τὴν νύκτα καὶ ἐκτύπησε τὴν θύραν μευ με τὴν βροχὴν. Εἰς τὸ νοσοκομεῖον! καλέ, τί λόγια εἶν' αὐτά, ἰατρέ!

— Τότε λοιπὸν, εἶπεν ὁ γηραιὸς ἰατρός, νά σας παραγγείλω τί πρέπει νά του κάμετε. Μόνον νά πάρετε ἓνα βοηθόν, διότι θὰ σας φέρῃ πολὺν κόπον.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ ΕΟΡΤΑΖΟΝ

Ἡ ἐθνικὴ ἐορτὴ τῶν Γερμανῶν. — Σημασία αὐτῆς. — Ἡ 2 Σεπτεμβρίου ἐν Γερμανίᾳ. — Ἡ ἐπιθεώρησις τῆς φρουρᾶς τοῦ Βερολίνου. — Εἶκὼν τοῦ θεωμένου πλήθους. — Τὸ γῆρας τοῦ αυτοκράτορος ἀποτελεῖ πρωτοφανές τι. — Διέκδοτον περὶ ἐπισήμου τηλεγραφήματος. — Ἀμοιβὴ γενναίου καὶ πιστοῦ στρατιώτου. — Ἡ ἐορτὴ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου. — Τὰ γνωσθέντα δῶρα. — Ἀναβληθεῖσαι ἐορταί. — Ἰδιαίτερον αὐτῶν ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς Ἕλληνας. — Προσαγγρεύουσιν Ἑστίας. — Σκιαγραφία Ἑρνεστοῦ Κουρτίου.

Οὔτε βασιλικὸν διάταγμα ἐθέσπισε τὴν δευτέραν Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέραν ἐθνικῆς ἐορτῆς διὰ τοὺς Γερμανούς, οὔτε πρόγραμμα κυβερνητικὸν καὶ ἄσμα ἐωθινὸν καὶ κανονοβολισμὸς ἀπὸ τῶν περίεξ λόφων ἀνήγγειλαν τὴν ἀνατολὴν τῆς ἐπισήμου ἡμέρας καὶ ἐκανόνισαν τὰ τῆς τελετῆς. Ἄλλ' ἐνῶ ἕκαστον τῶν ἀποτελοῦντων τὴν γερμανικὴν ὁμοσπονδίαν Κρατῶν ἰδίαν ἄγει ἐπίσημον ἐορτήν, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων τοῦ ἡγεμόνος του ἢ τὴν ἐπέτειον ἱστορικοῦ γεγονότος, ἡ Γερμανία πᾶσα, ὡς μία οἰκογένεια, ἐορτάζει τὴν 2 Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέραν ἐορτῆς ἐθνικῆς. Ἡ συνειδήσις τοῦ Ἐθνους ἐξελέξατο τὴν ἡμέραν καθ'

ἣν ὁ τελευταῖος αυτοκράτωρ τῶν Γάλλων ἀδόξως παρέδιδε τὸ ξίφος εἰς χεῖρας τοῦ νικητοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας, καὶ ἐνῶ ἡ κυβέρνησις ἐκ λόγων πολιτικῶν δεκατετραετίαν ἤδη ὄλην ἀπέφυγε ν' ἀναγνωρίσῃ ἐπισήμως τὴν ἡμέραν ταύτην ὡς ἐθνικῆς ἐορτῆς ἐπέτειον, ὁ γερμανικὸς λαὸς ἐθέσπισεν αὐτὴν ὡς τοιαύτην ἐν τοῖς ἐθίμοις αὐτοῦ.

« Ἡ ἡμέρα αὕτη, ἔγραφε τῇ 2 Σεπτεμβρίου ἡ μᾶλλον διαδοδομένη ἐφημερίς τοῦ Βερολίνου, δὲν εἶνε δι' ἡμᾶς θριαμβευτικὴ ἡμέρα, ἀναμνηστικουσα αἱματηρῶς ἐν ὅπλοις ἀγῶνας πρὸς ἀνδρεῖον καὶ ἐπιμονὸν ἐχθρὸν, ἀλλ' ἐν Γερμανίᾳ ὑπῆρξε πάντοτε ἡμέρα χαρᾶς πρὸς τιμὴν τῆς ἀνακτηθείσης ἐνώσεως τοῦ κράτους καὶ ἀγάλλουσα ἀνάμνησις ἐπὶ τῇ ἐκπληρώσει τοῦ ὀνείρου ἐκείνου, ὅπερ ἄλλοτε πᾶς Γερμανός, πλήρης πόθων ἔφερεν ἐν τῇ καρδίᾳ ». Χαρακτηριστικώτερον δὲ ὤριξε συγχρόνως ἄλλο βερολιναῖον φύλλον τὴν σημασίαν τῆς ἡμέρας ταύτης γράφον: « Διὰ σειρᾶς ἀνδραγαθημάτων, ἅτινα ἐπαξίως συνδέονται πρὸς τὰ μεγαλειότερα ἱστορικὰ συμβεβηκότα, ἔλαβεν ὑπαρξὴν καὶ ἐτελειώθη ἡ ἰδέα τῆς ἐνώσεως. Ἀλλὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐθνικῶν πόθων ἡ ἐλπίς ἐγένετο βεβαιότης, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ νικητήριον περὶ τοῦ Σεδᾶν ἄγγελμα, συσφίγγον τὰς καρδίας μέχρις ἐγκάτων καὶ ἐξουσιάζον αὐτῶν, διέσχισε τὴν χώραν. Ὁ ἀγὼν ἐν ᾧ αἱ ἠνωμένοι δυνάμεις τοῦ παγγερμανίου, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου, πρὸς ἀπόκρουσιν ἐπιθέσεως, ὄρεψαν τὴν μεγαλοπρεπῆ τῆς Νίκης δάφνην, ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ ἔθνους σύμπαντος ὡς πράξις ἰδρυτήριος τοῦ κράτους. Ἡ ἡμέρα τοῦ Σεδᾶν ζῆ διαρκῶς καὶ θέλει ἐς αἰεὶ ζῆσει ἐν τοῖς στοχασμοῖς τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, ὡς ἡ γενέθλιος τοῦ κράτους ἡμέρα ».

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ λόγος δι' ὃν ἐγγιζούσης τῆς ἡμέρας πᾶσα πόλις γερμανικὴ καὶ πᾶς Γερμανός φιλόπατρις ἀνὴρ, ἔστω πρῶστος ἢ βαυαρὸς, ἔσω σάξων ἢ βυρτεμβέργιος, ἔστω πολίτης μιᾶς τῶν τριῶν ἐλευθέρων πόλεων ἢ τινὸς τῶν μικρῶν γερμανικῶν δουκάτων, θὰ σημαιοστολίσῃ πᾶσαν στέγην ἄνευ διακρίσεως καὶ θὰ παρασκευασθῇ διὰ τὴν φωταψίαν. Τὸ πᾶν ἐνδύεται ἐορτάσιμον στολὴν τῇ 2 Σεπτεμβρίου. Αἱ ἐκκλησίαι ἀνοίγονται ἐκτάκτως πρὸς εὐχαριστήριον δοξολογίαν καὶ τὰ σχολεῖα κλείονται πρὸς πατριωτικώτεραν ἀπόλαυσιν τῆς ἡμέρας, οἱ ῥήτορες καὶ οἱ ποιηταὶ ἀναφαίνονται κατὰ ἑκατοντάδας, αἱ ἐταιρίαι καὶ τὰ σωματεῖα συνέρχονται εἰς πανηγυρικὰς συνεδριάσεις, τὰ μεγάλα καταστήματα καὶ τὸ χρηματιστήριον ἀργοῦσιν, οἱ ἐργάται καὶ αἱ ἐργάτιδες τῶν ἐργοστασίων ἀφίονται ἐλεύθεροι ἀνὰ τὴν πόλιν, οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριάς τῶν σχολείων, μέχρι τοῦ μόλις δυναμένου νά κινηθῇ τεκνίου, διαχύνονται εἰς τὰς ἐξοχὰς, ἐκτρέχοντες ἐν σημαίαις καὶ τυμπάνοις, μουσικαῖς καὶ ἄσμασι,

μετά τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλιστῶν, ὧν ἤκουσαν ἢ μέλλουσι ν' ἀκούσωσι τοὺς πατριωτικούς λόγους, καὶ αἱ ἐφημερίδες, αἵτινες τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς ἐδημοσίευσαν ἄρθρα ἢ ποιήματα κατὰ ἄλληλα τῆς περιστάσεως, πληροῦσι τῇ ἐπιούσῃ τὰς στήλας αὐτῶν διὰ τηλεγραφημάτων καὶ περιγραφῶν περὶ τῶν κατὰ πόλεις τελετῶν.

Ἄλλ' ἐν Βερολίῳ ἐλάμπρυνεν ἐρέτος ἰδιαιτέρως τὴν ἐπέτειον τοῦ Σεδᾶν ἢ συμπεσοῦσα φηνοπωρινῇ ἐπιθεώρησις τῶν ἀποτελούντων τὴν φρουρὰν σωμάτων. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν εἶχον συμπεσεῖ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ αἱ δύο αὐταὶ τελεταί. Διὸ καὶ ὁ λαὸς ἐξεχύθη ἐπὶ τῆς πεδιάδος τοῦ Tempelhof, ὅπου ἐμελλε νὰ γείνη ἡ ἐπιθεώρησις καὶ κατέλαθεν ὅλην τὴν ἀπὸ τῆς πόλεως μέχρις ἐκεῖ ὁδὸν ἀπὸ πρωίας. Αἱ ἄμαξαι συνεπυκνοῦντο ὀλογὲν τόσον πολυάριθμοι ἐπὶ τῆς πεδιάδος, ὥστε ἐνόμιζέ τις, ὅτι δὲν ἔμειναν ἄλλαι ἐν τῇ πόλει, οἱ πεζοὶ κατελάμβανον ὁδοὺς καὶ πεζοδρομία πυκνοὶ μέχρις ἀδιαχωρήτου καὶ οἱ ἀγιοπαῖδες μετὰ τῶν μικροχειρωνάκτων ἢ ἀλητῶν προπορευόντο ἐκάστου τάγματος, παραδόξως ἀποτελοῦντες μάζαν μορφῶν ἀξίων σπουδῆς. Καὶ ὅταν τὸ πᾶν κατεστάλαξεν ἐν τῇ πεδιάδι, περιέβαλε τὰ στρατιωτικὰ σώματα ποικιλόχρουν καὶ ἐκκεντρικὸν πλαίσιον ἄμαξων καὶ πεζῶν, ἐν ᾧ ἡ χάρις συνεπλέκετο ἄλλοκότως μετὰ τὴν βαναυσότητα, ἢ πολυτέλεια μετὰ τὰ ῥάκη, ἢ ὡραιότης μετὰ τὴν δυσμορφίαν, ἢ λεπτότης μετὰ τὴν σκαλιότητα, ἢ ἀγνότης μετὰ τὴν διαφθοράν, ἢ εὐγένεια μετὰ τὴν χυδαιότητα, πάντα συμφυρόμενα ἀποτροπαίως ἀλλὰ καὶ ἐν γραφικῇ συγχρόνως συμπικνῶσει, τοῦτο παρὰ τὸ πλευρὸν ἐκείνου τὴν ἄκραν ἀποτελοῦντα ἀντίθεσιν καὶ ὅλα ὁμοῦ ἐν τερατῶδες σύνολον, πλήρες ἀγρίου κοινωνικοῦ κάλλους, νῦν μὲν ἀναπέμπον βλακῶδες τι ἐπιφώνημα καὶ εἶτα ἐκτοξεῦον σκωπτικὴν εὐρυλογίαν.

Ὅστις εἶδεν ἀπαξ μίαν τοιαύτην στρατιωτικὴν ἐπιθεώρησιν ἐν Βερολίῳ, ἂς μὴ περιμένῃ νὰ ἴδῃ νέον τι κατὰ τὴν δευτέραν. Ἡ αὐτῇ ἀκρίβεια τῶν κινήσεων, τὸ αὐτὸ ἀπαράμιλλον παράστημα καὶ τὸ αὐτὸ ἔρρυθμον βάδισμα, ὅλα πάντοτε τὰ ἴδια, ὡς ἄλλοτε, ὁμοιάζοντα πρὸς ἄλληλα, ὡς δύο λίραι στεργίλαι τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως. Ἀλλὰ καίτοι δις τοῦ ἔτους τελεῖται ἡ ἐπιθεώρησις αὕτη τῆς φρουρᾶς τοῦ Βερολίμου, ὁ λαὸς συρρέει πάντοτε ἄθροος, ἀναμένων νέον τι ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν τρισμυρίων ἐκείνων χαλυβδίνων ἀνδρῶν. Καὶ ἐπέτυχεν ἐν τῷ ἐφετειῷ θεάματι πρωτοφανές τι. Διότι ἦν ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ὁ γέρον ἀυτοκράτωρ δὲν διέτρεξεν ἐν καλπασμῷ, ὡς μετ' ὅλων τὸ βάρος τῶν ἐτῶν τοῦ ἐσυεθίβιζε πάντοτε, τοὺς στοίχους τῶν παρατεταγμένων στρατιωτῶν. Ἐρέτος οὐχὶ μόνον παρήλασε βραδέως καὶ ἀναγκάζων τὴν δημοτικὴν καταστᾶσαν ἵππον του Ἐκπληξιν εἰς ἡσυχον βῆμα, ἀλλὰ καὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐπιθεωρήσεως, τὴν πρὸ αὐτοῦ παρέλασιν τῶν σω-

μάτων, εἶδεν ἐποχούμενος, ἀφοῦ ἐζήτησεν ἀναφυγὴν καὶ δυνάμεις εἰς ποτῆριον καλοῦ ἰσπανικοῦ οἴνου καὶ ἄλλα δροσιστικά. Πρώτην φορὰν ὁ διαφοστερῆς στρατιώτης, ὅστις εἶδεν ἐκπνέοντα τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ὠμολόγησεν οὕτω δημοσίᾳ, ὅτι κατέβαλεν αὐτὸν τὸ γῆρας. Τὸ γεγονός τοῦτο καὶ ἡ μετὰ τόσῳ πολυχρόνιον ἀπὸ τῶν ἐπιστήμων τελετῶν ἀποχώρησιν ἐμφάνισις τῆς αὐτοκρατείας ἐν ἀνοικτῇ ἀμάξῃ, ἦσαν τὰ μόνα πρωτοφανῆ κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ταύτην. Ἄλλως τὰ πάντα ἦσαν ὅμοια τοῖς προηγουμένοις ἀπὸ τῆς ἀκολουθίας καὶ τῶν ἐπιτελείων μέχρι τῶν διοικητῶν τῶν σωμάτων καὶ λόχων. Οὐχ ἤττον ἢ παρελασις τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ διαδόχου, τοῦ πρίγκιπος Γουλιέλμου, διοικοῦντος τὸ ἄγον τὰς σημαίας τῶν πεζῶν σωμάτων ἡμίταγμα γρεναδιέρων, φερόντων τὴν γραφικὴν ἐκείνην τιαιοειδῆ περιεσπασίαν, ὡς καὶ ἡ ὡς οὐλαμαγοῦ παρὰ τῷ αὐτῷ σώματι διάβασις τοῦ νεαροῦ πρίγκιπος Λεοπόλδου, τοῦ μόνου υἱοῦ τοῦ ἥρωος στρατηλάτου Φρειδερίκου Καρόλου, ἡγεῖραν νέον ἐνθουσιασμόν καὶ ἀπετέλεσαν τὸ θέμα τῆς ὀμιλίας δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.

Ἡ κατὰ τὴν νύκτα ρωταψία ἐν τῇ πόλει ἐκλείπει τὴν τελετὴν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ὁποίας ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον νῦν ὑπὸ τινος βερολιναίας ἐφημερίδος τὸ ἀκλόουθον ἀνέκδοτον περὶ τοῦ ἀγγέλματος τῆς παραδόσεως τοῦ Σεδᾶν. Ἄμα τῇ αἰχμαλωσίᾳ τοῦ Ναπολέοντος μετὰ τοῦ ἐξ 80,000 ἀνδρῶν στρατοῦ αὐτοῦ παρεδόθη τὸ περὶ τούτου ἐπίσημον ἄγγελμα εἰς τὸ τηλεγραφεῖον τοῦ Σεδᾶν. Τὸ τηλεγράφημα ἔφθασεν ἀκωλύτως μέχρι Κλερμόντ, ὅπου τότε εἶχε τὴν ἔδραν τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ ὁ διάδοχος. Ἐκεῖθεν ἐμελλε νὰ διαβιβασθῆ εἰς Βάρ-λε-Δύκ, ἀλλ' ἀκριθῶς μετὰ τῶν δύο τούτων σταθμῶν ἡ τηλεγραφικὴ συγκοινωνία εἶχε βλαβῆ καὶ πρὸς ἐξέτασιν τῆς γραμμῆς εἶχε διαταχθῆ ὁ γραμματεὺς τοῦ στρατιωτικοῦ τηλεγραφεῖου ν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τῶν ἀναγκαίων συσκευῶν καὶ ἐργαλείων ἐκ Βάρ-λε-Δύκ καὶ βαδίσει πρὸς τὸ Κλερμόντ ἐπιδιορθῶν καθ' ὁδὸν τὰς βλάβας. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἢ ἐν Κλερμόντ στρατιωτικὴ διοίκησις, ὅπως ἀποφυγῇ πᾶσαν καθυστέρησιν τοῦ χαρμοσύνου ἀγγέλματος, διέταξε βαυαρὸν ἐλαφρὸν ἵππεα, ὅπως φέρῃ εἰς Βάρ-λε-Δύκ τὸ ληφθὲν τηλεγράφημα πρὸς περαιτέρω διαβίβασιν, διατρέχων ἀπνευστί τὴν ἐξ ἑπτὰ μιλίων ἀπόστασιν καὶ μόνον ὀφείλων νὰ σταματήσῃ ὅπως ἀνακοινώσῃ προφορικῶς τὸ περιεχόμενον τοῦ τηλεγραφηματος, ὅσας ἐξ ἤθελε συναγῆσθῃ καθ' ὁδὸν στρατιωτικὴν τινα ἀρχήν. Μία τῶν στρατιωτικῶν τούτων ἀρχῶν, ἂς συνήνησεν ὁ καλὸς στρατιώτης, ἦτα καὶ ὁ ἐπισκευάζων τὴν γραμμὴν γραμματεὺς τοῦ τηλεγραφεῖου, ὅστις εἶχεν ἤδη διατρέξει ὑπὲρ τὸ ἡμισυ τῆς ἀπὸ Βάρ-λε-Δύκ εἰς Κλερμόντ ὁδοῦ. Ἰδὼν δὲ τὸν ἐλαφρὸν ἵππεα ἀπὸ ρυτῆρος ἐλαύνοντα, ζητωκραυγάζοντα καὶ κρα-

τοῦντα ὑψηλὰ θριαμβευτικῶς τὸ τηλεγράφημα, ἐσταμάτησεν αὐτὸν, καὶ οὐχὶ μόνον ἔμαθεν ἀπὸ στόματος τοῦ πιστοῦ βουαροῦ τὴν εἰδήσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ τηλεγράφημα ἀνέγνω ἐπανελημμένως πρὸς βεβαίωσιν. Καὶ ἐνῶ ὁ ἐλαφρὸς ἰππεὺς ἐξηκολούθει τὸν καλπασμὸν του, ἐκεῖνος συνδέσας τὸ μέχρις ἐκεῖ ἐπιστευασθῆν σύμμαχος πρὸς συσκευὴν τινα τοῦ Morse, ἣν μετ' ἑαυτοῦ ἔφερεν, ἐτηλεγράφησεν εἰς Βάρ-λὲ-Δυκ ἀνθωρεὶ καὶ κατὰ λέξιν τὸ ἐπίσημον κείμενον τῆς ἀγγελίας. Εἶχε λοιπὸν τηλεγραφηθῆ πρὸ δύο ὥρων ἢ εἰδήσεις ἀνὰ πᾶσαν τὴν Γερμανίαν, ὅτε ἔφθασεν εἰς Βάρ-λὲ-Δυκ ὁ ἐλαφρὸς ἰππεὺς κομίζων τὸ ἀθηναικὸν τηλεγράφημα. Εἰσήλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον πλήρης κοινοῦ ζητωκραυγᾶς καὶ μεγαλοφώνως ἀνακοινῶν τὴν εἰδήσιν, ἣν πάντες ᾗδ' ἐγνώριζον! Ἄλλ' αἱ ὑπηρεσίαι του δὲν ὑπετιμήθησαν. Διότι ἦτο ἀληθῶς κατόρθωμα νὰ διατρέξῃ ἐντὸς τριῶν ὥρων ἑπτὰ μίλια ἀπὸ ῥυτῆρος ἄνευ διακοπῆς ἐλαύνων καὶ νὰ εὖρη καιρὸν, ὅπως ἐν τῷ μεταξύ ἀνακοινῶσιν τὸ περιεχόμενον τοῦ τηλεγραφήματος πρὸς πάσας τὰς στρατιωτικὰς ἀρχάς, ἃς κατ' ὁδὸν συνήντησεν, ἀκόμη καὶ πρὸς τὸν ἀναθεματισμένον τηλεγραφετήν, ὅστις ἐστέρησεν αὐτὸν δόξης Εὐκλέους. Οἱ ἀξιωματικοὶ ὄμως τοῦ στρατοπέδου παρέθεσαν λαμπρὸν δεῖπνον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ, ὃ δὲ καμπανίτης ἔρρευσεν ἄφρονος εἰς ὑγείαν τοῦ γενναίου καὶ πιστοῦ εἰς τὸ καθηκὸν του ἐλαφροῦ ἰππέως, ὅστις ἐν τῇ τραπέζῃ κατεῖχε τὴν πρώτην τιμητικὴν θέσιν.

Παρὰ τὴν ἐρετεινὴν πανήγυριν τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους ἄλλην ἑορτὴν ἤγε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος. Ὁ περίπυστος ἀρχαιολόγος Ἐρνέστος Κούρτιος ἐώρταζε τὴν ἑβδομηκοστὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του. Παρασκευαί πρὸς ἐπισημοτέραν ἔνδειξιν τῆς χαρᾶς, ἣν αἰσθάνονται ἐπὶ τῇ εὐτυχῇ ταύτῃ ἡμέρᾳ οἱ συνάδελφοι, μαθηταί, φίλοι καὶ θαυμασταὶ αὐτοῦ ἐγένοντο ὑπὸ τούτων μεγάλοι. Ἄλλ' ἢ κατὰ τὰς διακοπὰς χάριν ἀναφυχῆς ἀποχώρησις τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς εἰς Schassnitz παρεκώλυσε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων. Μέχρι τούτου ἐγένετο γνωστὸν, ὅτι θέλει προτενεχθῆ αὐτῷ ἢ προτομὴ του ἐκ μαρμάρου, ἔργον τοῦ φιλοτεχνήσαντος τὸν ἐν Βερολίῳ περίφημον ἀνδριάντα τοῦ Göthe καλλιτέγγου Fritz Schaper, ὅπερ οὗτος ἐξέτελεσε τῇ ἐντολῇ τῶν μαθητῶν καὶ θαυμαστῶν τοῦ Κουρτίου, οἵτινες ἀπὸ κοινοῦ, προεξαρχούσης τῆς αυτοκρατορίας καὶ τοῦ διαδόχου τοῦ γερμανικοῦ θρόνου, κατέβαλον τὴν δαπάνην δι' ἑκουσίων ἐράνων. Ἄλλο δὲ δῶρον ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ταύτῃ ἐγνώσθη, ὅτι ἔσται ἀναμνηστικὸς τόμος ἀφιερωμένος αὐτῷ καὶ περιλαμβάνων πραγματείας μόνον χάριν τῆς ἑορτῆς συγγραφείσας ὑπὸ μαθητῶν αὐτοῦ. Δὲν εἶνε ἄνευ ἐνδιαφέροντος ὁ δημοσιευθεὶς πίναξ τῶν περιεχομένων τοῦ τιμητικοῦ τούτου βιβλίου ἔχων οὕτω:

H. Gerhard Lolling, τὰ στενὰ τῆς Σαλαμῖνος — Heinrich Gelzer, Κάστορος ἀττικῶν βασιλείων καὶ ἀρχόντων κατάλο-

γος — Adolf Holm, Μακρὰ ἕρις. Max Fränkel, Ἱστορία τῆς ἀττικῆς τῶν οἰκονομικῶν διοικήσεως — Carl Frick, Κριτικὴ Ἰωάννου Μαλακά — Konrad Triber, Κριτικαὶ συμβολαὶ περὶ Ἀφρικανοῦ — Ludwig Jeep, Ἱστορία Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου — Alexander Conze, Τὸ βερολικὸν ἀνάγλυφον τῆς Μηδείας — Adolf Michaelis, Καθορισμὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ Σιλακίανος — Rudolf Schöll, Ἑλληνικαὶ καλλιτεχνικαὶ ἐπιγραφαὶ — Rudolf Beil, Ἀνάμικτα Ὀλυμπιακὰ — Wilhelm Dörpfeld, Ἡ ἀρχαία διὰ πλίνθων οἰκοδομικὴ καὶ ἡ ἐπιρροή αὐτῆς ἐπὶ τοῦ δωρικοῦ ρυθμοῦ — Ludwig Gurlitt, Ἐξωγραφισμέναι πλάκες μαρμάρου ἐν Ἀθῆναις — Richard Bormann, Περὶ ἔτρουσικῆς τινος κάλπης τοῦ φλωρεντινοῦ μουσεῖου — Adolf Furtwängler, Ἐκτοροὶ λυτρώσις. Ἀνάγλυφον ἐξ Ὀλυμπίας δι' ἑλληνικοῦ τινος κατόπτερον συμπληρούμενον. — Gustav Körte, Οἱ Κρήτες τοῦ Εὐρῆπιδου — Heinrich Jordan, Ὁ ναὸς τῆς Ἑστίας, αἱ Ἑστιαῖδες καὶ ὁ οἶκος αὐτῶν — Karl Purgold, Ὀλυμπιακὰ ἀνάθηματα — Heinrich Dressel, Νομισματικαὶ συμβολαὶ ἐκ τοῦ παρὰ τὸ Piedimonte d' Alife νεκροταφείου — Wilhelm Gurlitt, Παζιῶνος καὶ τὸ ἀνατολικὸν αἴτωμα τοῦ ἐν Ὀλυμπίαι ναοῦ τοῦ Διός — Wilhelm Dittenberger, Ἐπιγραφικὰ ἀνάμικτα — Bernhard Kübler, Ἀθετήσεις παρ' Ἀριστοφάνει — Carl Curtius, Περὶ τῶν ἐν Λυδῆξῃ χειρογράφων τοῦ Πλίνου — Arthur Milchhöfer, Περὶ τῆς θέσεως τοῦ Κολωνοῦ ἐν Ἀθῆναις — Gustav Hirschfeld, Τυπολογία ἑλληνικῶν ἀποικιῶν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα — Christian Belger, Ἐνασχόλησις Göthe καὶ Schiller εἰς τὴν ποιητικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους — Philipp Spitta, Περὶ τῶν σχέσεων τοῦ Sebastian Bach πρὸς τὸν Christian Friedrich Hunold καὶ τὴν Mariane von Ziegler.

Πολλοὶ ἑορταὶ πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἑβδομηκοστῆς ταύτης ἐπετηρίδος ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῶσιν, ἀλλ' ἀνεβλήθησαν πᾶσαι μέχρις ἐνάρξεως τῶν πανεπιστημιακῶν μαθημάτων, ὅτε οἱ μὲν φοιτητα θέλουσι τελέσει ζυθοποτικὴν τινα ἑορτὴν πρὸς τιμὴν τοῦ μελιρρύτου αὐτῶν καθηγητοῦ, οἱ δὲ καθηγηταὶ γεῦμα ἐπίσημον πρὸς τιμὴν τοῦ διαπρεποῦς αὐτῶν συναδέλφου καὶ ἄλλας ἑορτὰς οἱ θαυμασταὶ καὶ φίλοι. Τότε δὲ θέλουσι γνωσθῆ καὶ πάντα τὰ δῶρα καὶ αἱ τιμητικαὶ ἔνδειξεις, δι' ὧν θὰ σπεύσωσι τὰ πανεπιστήμια καὶ αἱ κυβερνήσεις πολλῶν κρατῶν νὰ συγχαρῶσιν τῷ ἀκαμάτῳ ἀρχαιοδίφῃ καὶ ἑλληνολόγῳ ἐπὶ τῇ ἑβδομηκονταετηρίδῃ αὐτοῦ.

Δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἢ ἐμφάνισις τοῦ Κουρτίου ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ ἔχει ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον, ἢ δὲ ἐπὶ μακρὸν ἔτι χρόνον ἐνεργητικὴ αὐτοῦ ὑπαρξίς εἶνε εὐχὴ ἀπὸ καρδίας τοῦ ἔθνους πηγάζουσα. Συνδέσας τὸ στάδιόν του μὲ τὴν μελέτην καὶ ἔρευναν παντός, ὅπερ ἐξ Ἑλλάδος προέρχεται, ἐγκύψας εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν τῶν Ἑλλήνων, ζήσας ἐπὶ ἀρκετὸν μετὰ ἡμῶν, ἠγάπησεν ἀγνώως καὶ ἀφιλοκερδῶς Ἑλλάδα καὶ Ἕλληνας καὶ οὐ παύεται ὀμιλῶν καὶ ἐνθουσιάζων ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἡμῶν οὐ μόνον ἐν παραδόσεσι καὶ ἐπισήμοις ἀκαδημαϊκαῖς ἑορταῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ καὶ στενωτέροις ὀμιλοῖς. Ὁ τίτλος τοῦ ἑλληνολόγου (Gräkologe) παρακολουθεῖ ἐν Γερμανίᾳ πάντοτε τὸ ὄνομα του, ὡς τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος ἡμῶν εἶνε ἀναπόσπαστον πάσης αὐτοῦ συγγραφῆς ἢ ἀγορεύσεως. Τοιοῦτον ἔθνον τῆς Ἑλλάδος φίλον καὶ τῆς ἀρχαιότητος αὐτῆς σοφὸν μύστην καὶ θερμὸν θαυμαστὴν προσαγορεύουσα ἐπὶ τῇ ἑβδο-

μηκονταετηρίδι αὐτοῦ ἢ Ἐστία, δημοσιεύει σκιαγραφίαν τοῦ ἀνδρός, παραλαμβάνουσα αὐτὴν ἐκ τῆς ἐν Βερολίῳ ἐκδοδομένης Vossische Zeitung, ἧτις τῇ 2 Σεπτεμβρίου διπλὴν ἄγουσα ἑορτήν, ἔθνηκὴν καὶ ἐπιστημονικὴν, ἐδημοσίευσεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς τελευταίας ταύτης τὰ ἐξῆς περὶ Κουρτίου:

« Σωφρόνως, ὡς ἐσυνείθεσεν ἡμᾶς, ἐμνήσθη τῆς ἰδίας νεανικῆς ἀναπτύξεως ὁ πολυτίμητος ἀνὴρ, ὁ σήμερον τὴν ἑβδομηκοστὴν ἐπέτειον τῶν ἑαυτοῦ γενεθλίων ἑορτάζων, εἰς τὰ ὀλίγα ἐν τῇ Γερικῇ Ἐφημερίδι τοῦ Μονάρχου, τῇ μὴμῃ τοῦ νεανικοῦ αὐτοῦ αἵλου Ἐμμανουὴλ Γάϊβελ ἀφιερωθέντα ἄρθρα. Παραπέμπομεν τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν εἰς τὰς λαμπρὰς ταύτας ἀνακρινώσεις ἰσόψου μᾶλλον, ὅσῳ τὴν λαμπρότητα τῆς σημερινῆς ἡμέρας οὐδὲν ἄλλο θέλει συννεφώσει ἢ ἡ ἀπώλειά τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ συντρόφου, μεθ' οὗ πρὸ 44 ἐτῶν εἰσῆγετο εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον, καὶ ὅστις ἔφαλεν ἤδη αὐτὸν εἰς ἓν τῶν λαμπροτέρων ποιημάτων του. Ὁ πατὴρ τοῦ Γάϊβελ, ὁ ἰσχυρὸς καλοῖνιστὴς ἱεροκήρυξ τῆς Λυβέκης καὶ ὁ Κάρολος Γεώργιος Κουρτίος, ὁ σύνδικος τῆς ἀρχαίας ἀνσεατικῆς πόλεως, ἦσαν ἔμπιστοι σύντροφοι καὶ γείτονες. Περὶ τοῦ συνδίκου Κουρτίου δίδει ἐκτενεῖς πληροφορίες ἢ μετὰ τὸν θάνατόν του ὑπὸ φίλης χειρὸς δημοσιευθεῖσα βιογραφία, ἣν ὁ Γεώργιος Βάϊτς ἐν τῷ ἱστορικῷ περιοδικῷ τοῦ Ἐρρίκου φὸν Σύβελ θερμῶς συνιστᾷ. Ἦτο πιστὸς φίλος τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ Βαρθόλτου Γεωργίου Νείβουρ (Niebuhr) καὶ ἐβίωσε πιστὸς εἰς τὰς παραδόσεις αὐτοῦ. Ἄγγωσ' ἂν εἶνε ἀληθὲς καὶ μόλις δύναμαι νὰ τὸ πιστεύσω, καθόσον ὁ Ἐρνέστος Κουρτίος (γεν. τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1814) κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Νείβουρ μόλις ἠρίθμει ὑπὲρ τὰ 16 ἔτη, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἦν κατέλιπεν ὁ Νείβουρ πρὸς νεανίαν θέλοντά νὰ σπουδάσῃ φιλοσοφίαν ἀπηυθύνετο πρὸς τὸν Ἐρνέστον Κουρτίον. Ὅπως δὲ ἴσως εἶνε πάντοτε παράξενον, ὅτι ἐδημοσίευσεν αὐτὴν ὁ διευθυντὴς Ἰακώβ, ὁ φίλος τοῦ συνδίκου τῆς Λυβέκης, καὶ ἡ ἐπιστολὴ αὐτῆ, ἧτις ἐπὶ γιλιάδων νέων φιλολόγων ἐπέδρασε, βεβαίως ἐπὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐξῆσχισε μεγαλειτέραν ἐπίδρασιν ἢ ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ Αἰκατερινεῖῳ λυκείῳ τῆς Λυβέκης μαθητοῦ τοῦ Φ. Ἰακώβ.

Ἀφοῦ ὁ Ἐρνέστος Κουρτίος, ὁ πρεσβύτερος τῶν τριῶν ἀδελφῶν, ἐγκατέλιπε τὸ λυκεῖον ἐκεῖνο, ἤρξατο τῶν φιλολογικῶν του σπουδῶν ἐν Βόννῃ ὑπὸ τοῦ Νάϊκε, Βέλκερ καὶ Βράνδιον. Ὁ νέος λυβέκιος, πεπληρωμένος ἀρχαίων ἐντυπώσεων ἐκ τῆς πατρῴας πόλεως, ἐγνώρισε τὴν γερμανικὴν ἀρχαιότητα ἔτι στενώτερον παρὰ τὸν Ῥήγον. Ὑπὸ τοῦ Βέλκερ εἰσαχθεὶς εἰς τὴν ἑλληνικὴν, μετέβη πρὸς προαγωγὴν τῶν ἀρχαιολογικῶν

του σπουδῶν εἰς Γοττίγγην καὶ ἠκροῦτο ἐκεῖ τοῦ διαπροποῦς Ὁφφρείδου Μύλλερ, πρὸς τὸν ὁποῖον λίαν στενωῶς ἐσχετίσθη καὶ διήκουε μαθήματα καὶ ἔζη κατὰ τὴν ὠραιότεραν ἰσως ἐποχὴν τῆς Georgia Augusta, ὑπὸ τὸν Δάλμαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Γκρίμμ. Ἐκείθεν μετέβη εἰς Βερολίνον ὅπως ἀκροασθῆ τῶν καθηγητῶν Böckh, Λάχμανν Ράγκε καὶ Γκέρχαρδ. Ἦτο ἔτι ἀναποφάσιστος ἐὰν μετὰ τὸ πέρασ τῶν πανεπιστημιακῶν του σπουδῶν, εἰς τὰ στάδιον ἐν πρώτοις καθηγητοῦ τοῦ Γυμνασίου ἢ εἰς τὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ διδασκάλου εἶδει ν' ἀφιερωθῆ, ὅπερ περὶ τὰ τέλη τοῦ 1836 προῦτάθη αὐτῷ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς οἰκοδιδάσκαλος τῶν τέκνων τοῦ ἐν Βόννῃ διδασκάλου του, τοῦ καθηγητοῦ X. A. Βράνδη, ὃν ὁ βασιλεὺς Ὁθων μετεκαλέσατο εἰς Ἑλλάδα, ὅπως παρ' αὐτοῦ μνηθῆ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν. Μετὰ χαρᾶς ἀπεδέξατο ὁ Ἐρνέστος Κουρτίος. Ὡς φοιτητὴς εἶχε μακρόθεν παρακολουθήσει τὰ πρῶτα βήματα τοῦ νέου ἑλληνικοῦ βασιλείου. Νῦν ἔβλεπε τὸ πᾶν ἐκ τοῦ πλησίον. Ὡς σύνοικαι δὲ ἐνός τῶν ἐμπίστων τοῦ νέου βασιλέως, ὅστις πρὸς τοῖς ἄλλοις παρεῖχεν εἰς τὰς κλίσεις τοῦ νεαροῦ ἀρχαιολόγου εὐρύτατον πεδῖον, ἠδύνατο νὰ διατρέξῃ ὡς προσκυνητὴς, καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, τὴν κλασσικὴν χώραν καὶ ταχέως κατέλεγε μεταξὺ τῶν ἀρίστων αὐτῆς περιηγητῶν.

Πᾶς λόγιος Γερμανός, ὅστις τὴν νέαν ἐπεσκέπτετο Ἑλλάδα, εὗρισκεν ἐν αὐτῷ ἀσφαλὴ ὁδηγόν. Ὁ ἐκ Χολστᾶϊν Δουδοβίκος Ρόσς (γεν. 1806) εὗρισκετο πρὸ τῆς ἀφίξεως ἔτι τοῦ Κουρτίου ὡς καθηγητὴς ἐκ τῶν πρώτων ἐν Ἀθήναις καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ πολλὰ ἔτι ὡς τοιοῦτος. Ἄλλ' ἄνδρες ὡς οἱ Γ. Βέλκερ, K. B. Γκαίττλιγγ, Βίσχερ καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἵτινες μόνον διαβατικῶς διέμενον ἐκεῖ, ἰδιαιτέρας ὀφείλουσι τῷ νεαρῷ ἀρχαιολόγῳ εὐχαριστίας. Κατόπιν ἦλθεν ὁ ἐκ Βερολίνου μέγας γεωγράφος Κάρολος Ρίττερ μεθ' οὗ συνεταξίδευσεν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον. Ὑπὲρ πάντων ἐνεθουσίαζεν αὐτὸν ἡ εἰδησις, ὅτι ὁ νεανικὸς του φίλος Ἐμμανουὴλ Γάϊβελ, τῶν ποιήσεων τοῦ ὁποῖου εἶχον ἤδη γίνεαι γνωστὰ τὰ πρωτόλεια, ἤρχετο εἰς Ἀθήνας ὡς οἰκοδιδάσκαλος τοῦ ρώσου πρέσβους, οἱ δὲ φίλοι ζευγὸς νῦν ἀποτελέσαντες, ἐταξίδευσαν ἐν μέγῳ μέρος τῆς Ἑλλάδος καὶ συνεξέδωκαν ἐν τοῖς κλασσικοῖς μελετήμασι (Klassische Studien, Bonn, 1840) ἀνθολογίαν μεταφράσεων ἀρχαίων ἑλλήνων ποιητῶν. Πρὸ πολλοῦ ὁ Βράνδις, οὔτινος οἱ υἱοί, καὶ ἰδίᾳ ὁ ἀρχαιοδίφης, τόσοσιν μεγάλην τιμὴν ἔφερον τῷ παιδαγωγῷ των, εἶχεν ἐπιστρέφει εἰς Βόννην, ὅτε ὁ Κουρτίος τὴν ἀφίξιν τοῦ γεραροῦ διδασκάλου του Ὁφφρείδου Μύλλερ ἀνέμενε (1840) μεθ' οὗ, ὡς καὶ τοῦ συναδοιπόρου αὐτοῦ Ἀδόλφου

Ἄ Σ. Μ. Ὁραίαν μετέφρασιν τῶν ἄρθρων τούτων τοῦ Κουρτίου ἐδημοσίευσεν εἰς δύο συνεχῆ φύλλα ἢ ἐν Τεργέστη ἔγκριτος ἑλληνικὴ ἐφημερὶς Νέα Ἡμέρα.

Ἄ Σ. Μ. Ἀκτινικὴ προσωμία τοῦ πανεπιστημίου τῆς Γοττίγγης ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτοῦ, τοῦ ἐκλεκτοῦρος Γεωργίου Δυγούστου ἢ βασιλέως Γεωργίου Β'.

Σχόλλ (†1883 ἐν Δάιμαρ) μέγα μέρος τῆς Ἑλλάδος ἄπαξ ἔτι διέδραμε. Καί ὅτε ὁ Μύλλερ (1841) ὑπέκυψεν εἰς τοὺς κόπους τοῦ ταξειδίου, ἐνεταφίασεν αὐτὸν ὁ πιστὸς Ἑρνεστος Κούρτιος παρὰ τὸν Κολωνὸν πλησίον τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐπέστρεψε τέλος εἰς τὴν πατρίδα καὶ ἡ πρώτη αὐτοῦ ἀσχολία ἦν ἡ περὶ τοῦ μέλλοντός του φροντίς. Ὁ ἐν Ἀθήναις φίλος του Λουδοβίκος Ρόος ἐγένετο ἐν τῷ μεταξύ καθηγητῆς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν Χάλλη. Ἐνταῦθα ἀνηγορεύθη ὁ Κούρτιος διδάκτωρ διὰ τῆς λαμπρᾶς διατριβῆς του *de portubus Athenarum* (1842), ἥτις ἐπραγματεύετο τὴν λύσιν παλαιᾶς ἀρχαιολογικῆς διαφωνίας. Μετὰ τοῦτο ἀφίκετο εἰς Βερολίνον, ὅπου συγχρόνως ὁ νεώτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς Γεώργιος (γεν. 16 Ἀπριλίου 1820) εἶχεν ἀνηγορευθῆ διδάκτωρ. Ἐνταῦθα συνεπλήρωσε τὸ τῆς δοκιμῆς ἔτος ὡς ἀνώτερος διδάσκαλος ἐν τῷ γαλλικῷ γυμνασίῳ καὶ εἶτα ἐδίδαξεν ἐπὶ βραχὺν χρόνον ἐν ἄλλῃ τινί (τῷ Joachimsthaleschen Gymnasium) μεθ' ἧς ἐγένετο δεκτὸς ὡς ὑφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τῆς συγγραφῆς του *Anecdota Delphica* (1843). Ἡ ἐκδόσις τῶν *Inscriptiones atticae duodecim* (1843) συνέστησεν αὐτὸν τοῖς σοφοῖς φιλολόγοις τοῦ Βερολίνου. Καὶ ὅμως ὁ ἀβρὸς καὶ βαθέως μετριόφρων ἀνὴρ, ὁ οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον ἐννοῶν γὰ ἐπιβλήθη, ἐχρειάσθη γὰ περιμεῖνῃ ἐπὶ πολὺ ἀκόμη.

Ἀλλὰ τότε σπανία εὐτυχία ἐπῆλθεν αὐτῷ. Ὁ Φρειδερίκος φόν Ῥάουμερ καὶ ὁ ζωολόγος Μ. Χ. Λιχτενστάιν ἱδρυσαν τὴν ἐταιρίαν τῶν ἐπιστημονικῶν ἀναγνωσμάτων καὶ προσεκάλεσαν τὸν Κούρτιον ν' ἀναλάβῃ ἐν τούτων. Ὁ Κούρτιος ἀπήγγειλεν ἀνάγνωσμα περὶ τῆς *Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν* ἀνεγίνωσκεν, ἀλλ' ἀνεγίνωσκε τόσον ὠραῖα, καὶ πᾶσα ἡ μαγεῖα ἀφιλοκερδοῦς προσωπικότητος ἐγκαρδίως ἀφιερωθῆσῃς πρὸς τὸν ἑαυτῆς σκοπὸν ἦν τόσον καταρανῆς, ὥστε κατέλιπεν ἐντύπωσιν, ὡς οὐδεὶς ἄλλος σχεδὸν ἠδυνήθη γὰ ἐπιτύχῃ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ! Μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν τότε εὐρίσκετο ἡ πριγκίπισσα τῆς Πρωσίας, ἡ νῦν αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας, καὶ τόσον ἐνεθουσιάσθη ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ νέου ὑφηγητοῦ, ὥστε παντὶ σθένει προσεπάθησε γὰ ἴδῃ αὐτὸν διοριζόμενον παιδαγωγὸν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, τοῦ σήμερον διαδόχου, καὶ τὸ ἐπέτυχεν. Οὕτως ὁ Ε. Κούρτιος ἀνέλαβε τῷ 1844 τὰ καθήκοντα ταῦτα καὶ διορίσθη συγχρόνως ἑκτακτος καθηγητῆς. Καὶ ἀνεχαιτίσθη μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτοῦ δραστηριότης, ἀπηλλάγη ὅμως νῦν τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν.

Οἱ Ἀυθέκιοι τότε εἶχον καταστῆ δύναμις ἐν τῷ πνευματικῷ κόσμῳ τοῦ Βερολίνου. Ὁ Ἐμμανουήλ Γάιβελ κατέθελε γὰ πάντας. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἑρνεστος Κούρτιος εἶνε ποιητικὴ φύσις, τὸ δὲ ποιημά του εἰς *θρησκοῦντα φιττακὸν* ἐν τῇ μεταγενεστέρῃ ἐκδόσει τῆς ἀπόψεως τῆς Φύσεως τοῦ

Ἀλεξάνδρου Οὐμβόλδου ἔτυχε τοῦ γενικοῦ θαυμασμοῦ. Νεώτεροι ἐν τούτοις συντοπιταί του εἰσῆλθον εἰς τὸν κύκλον τούτων. Οὕτως ὁ ἀδελφὸς του Γεώργιος Κούρτιος ἐκρίνετο τῷ 1845 ἐν Βερολίνῳ ἄξιος γὰ διδάξῃ ἀπὸ πανεπιστημιακῆς ἑδρας καὶ ταυτοχρόνως ἀπεδείκνυτο βαθὺς γνώστης τῶν σανσκριτικῶν καὶ τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς γραμματικῆς. Προσετέθησαν τούτοις ἐκτὸς ἄλλων ὁ Γουλιέλμος Βάττενβαχ καὶ ὁ Kurd von Schläzer, ὁ δὲ Ἑρνεστος Κούρτιος ἦν ὁ Μέντωρ ὄλων. Αἱ σχέσεις του πρὸς τὸν οἶκον τῆς πριγκιπίσσης τῆς Πρωσίας, τῆς ἐγγονῆς τοῦ Καρόλου Αὐγούστου ἦσαν ὅτι λαμπρότερον καὶ οὐδέποτε μαθητῆς ἔδειξε πρὸς τὸν διδάσκαλόν του τόσῃν τρυφεράν εὐγνωμοσύνην ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, ὅσην ὁ σήμερον διάδοχος πρὸς τὸν δόκτορα Κούρτιον, τὸ δὲ αἶσθημα τοῦτο διαρκεῖ ἤδη τεσσαράκοντα ἔτη. Ὁ Κούρτιος ἐσχέτισε τὸν ἡγεμονίδην μαθητὴν του μετὰ τινων οἰκογενειῶν βερολιναίων ἀστῶν καὶ ἐξέλεξε δι' αὐτὸν ὅμιλον εὐθύμων νεανικῶν συντρόφων ἐκ τοιοῦτου κύκλου ἀστῶν πάλιν. Εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν γερμανικὴν ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὴν ποίησιν καὶ ὁ πριγκίψ ἐγένετο οἰκείος πρῶτον πρὸς τὰς ποιήσεις τοῦ Ἐμμανουήλ Γάιβελ καὶ εἶτα πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιον.

Ἐπῆλθον αἱ θέλαι τοῦ 1848 καὶ τῇ 18 Μαρτίου, ὅτε «ὁ θρόνος ἐκλονεῖτο», κατὰ τὴν πρὸς τὸν Βούνσεν ἔκφρασιν τοῦ νῦν αὐτοκράτορος, ἔβλεπέ τις τὸν Κούρτιον πιστὸν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ πριγκίπου, ὅστις ὅταν ὁ πατὴρ του ἐπὶ τινὰς μῆνας ἔφευγε τὸν θορυβώδη ἐκείνον σάλον, παρὰ τῷ διδασκάλῳ εὔρε τὸν προστάτην του. Τῷ 1849 συνώδευσεν ὁ καθηγητῆς Κούρτιος τὸν μαθητὴν του εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Βόννης. Καὶ ἐνταῦθα αἱ αὐταὶ σχέσεις διετηρήθησαν. Ὁ Κούρτιος ἐφρόντιζεν οὐχὶ μόνον περὶ καλῆς ἀκαδημαϊκῆς διδασκαλίας, ἦν ὁ Löbell, ὁ Βάλλερ, ὁ Πέρθεσ καὶ ἄλλοι παρεῖχον, ἀλλὰ πρὸ παντός περὶ ἐγκαρδίως συνδέσμου πρὸς τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς κύκλους. Ὁ πριγκίψ ὤφειλε γὰ γνωρίσῃ καλῶς καὶ ἐντελῶς τὴν φοιτητικὴν ζωὴν.

Μετὰ τὴν εἰς Βερολίνον ἐπάνοδον ἔληξαν τὰ παιδαγωγικὰ καθήκοντα τοῦ Κουρτίου καὶ ἀπε-

Σ. Μ. Οὗτος ἦν μέγας δούξ τοῦ Σάξεν Βάιμαρ, ἡγεμὼν οὐχὶ μόνον διακριθεὶς ἐπὶ σωφροσύνη καὶ συνετῇ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ κράτους διοικήσει, ἀλλὰ καὶ μεγάλως ἐπιδράσας ἐπὶ τῆς ἐν γένει πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῆς Γερμανίας. Ἐν τῇ αὐτῇ του ὁ Göthe, ὁ Schiller, ὁ Wieland, ὁ Herder καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἔτυχον μεγάλων τιμῶν καὶ περιποιήσεων, οὕτως ὥστε τὸ Βάιμαρ εἶχε καταστῆ ποιητικὸν κέντρον. Ὁ πρὸ μικροῦ ἀποθανὼν μέγας ἱστοριογράφος Droysen συνέγραψε λίαν ἀξιανάγνωστον βιβλίον περὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ μονστραφούς τούτου ἡγεμόνος ὑπὸ τὸν τίτλον «Κάρολος Αὐγούστος καὶ ἡ πολιτικὴ». Ὁ Göthe ἐτιμήθη ὑπ' αὐτοῦ διὰ τῶν ὑπάτων τῆς πολιτείας ἀξιωματῶν, τὰς δὲ μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις περιγράφει βιβλίον ἐπιγραφόμενον Göthe und Karl August καὶ συγγραφεὶν ὑπὸ Düntzer. Ἡ ἐγγονὴ τοῦ ἡγεμόνος τούτου, νῦν αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας ηὐτύχης γὰ ἔχῃ τὸν φιλόσοφον ποιητὴν διευθυντὴν τῆς ἑαυτῆς ἀγωγῆς.

δόθη οὗτος τῇ καθηγεσία του καὶ τῇ ἐπιστήμῃ. Ἐν τούτοις οἱ καιροὶ ἦσαν θολοί. Ἡ διχόνοια μεταξὺ Φρειδερίκου Γουλιέλμου Δ' καὶ τοῦ βασιλικοῦ ἀδελφοῦ του, μεταξὺ τῆς βασιλίσσης καὶ τῆς πριγκιπίσσης τῆς Πρωσσίας, ἐλάμβανε λυπηρὰς διαστάσεις. Καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲ αὐτὴ ἐγνώρισε ἀπὸ τοῦ 1850 τὴν ἐπιρροὴν τῆς ἀντιδράσεως. Οἱ φιλόλογοι Λάχμαν, Τζούμππ καὶ Φράντς εἶχον ἀποθάνει καὶ ἐπὶ πολὺ οὐδεὶς ἐσκέπτετο περὶ ἀντικαταστάσεως. Ὁ Böckh καὶ ὁ Βέκκερ εἶχον γηράσει, ὁ Γκέρχαρδ καὶ εἰς πολὺ μεγαλειότερον βαθμὸν ὁ Θ. Πανόφκα εἶχον ἀπαρχαιωθῆ. Ὁ Κούρτιος ἠναγκάσθη νὰ ἀναλάβῃ πρὸς πλήρωσιν τῶν χασμάτων μαθημάτων τινῶν τὰς παραδόσεις, ἃς ἄλλως δὲν ἠθέλην ἀναγγεῖλαι. Ἡ δὲ θέσις του δὲν ἦτο καθόλου λαμπρά. Παρὰ τὸ βαθύ αὐτοῦ αἴσθημα ἀβρότητας καὶ τὴν ἀπαράμιλλον ἀφιλοκέρδειάν του, αὐτός, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ οἴκου τῶν πριγκίπων τῆς Πρωσσίας, οὐδὲν ἠδύνατο τότε ν' ἀναμένῃ. Ἐν τούτοις τῷ ἐπεφυλάσσετο ἡ δημιουργία τῆς οἰκιακῆς του εὐτυχίας. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐκδότου αὐτοῦ, τοῦ βιβλιοπώλου Βέσσερ, ἡ χήρα τούτου ἐξελέξατο αὐτὸν ὡς ἐπίτροπόν της. Μετ' οὐ πολὺ ἴσταντο ἀμφοτέροι πρὸ τοῦ γαμηλίου βιωμοῦ καὶ μετὰ ἔτος καὶ ἡμέραν ὁ Κούρτιος ἠδύνατο νὰ ἐπιδείξῃ τοῖς μαθηταῖς του οὐδὲν μετὰ τῶν λέξεων «νῦν οἱ Κούρτιοι δὲν θὰ ἐκλείψωσιν». Ἄλλ' ἡ νεαρὰ γυνὴ ἀπέθανε κατὰ τὸν ἐπόμενον τοκετόν. Καὶ πάλιν δὲ μετὰ ἓν ἔτος ὁ Κούρτιος κατέκτα τὴν χεῖρα τῆς ἀδελφῆς της καὶ οὕτως ἠυλογηθῆ εἰς τῶν ὀλβιωτέρων ὑμεναίων. Κατὰ τὴν στέψιν δὲ, τελεσθεῖσαν κεκλεισμένων τῶν θυρῶν τῆς ἐκκλησίας, ἐνεφανίσθη ἅμα τῷ πέρατι τῆς ἱεροτελεστίας ὁ πρίγκιψ Φρειδερίκος Γουλιέλμος, θεῖον κατόρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ μυστικὴν εἴσοδον, θέλων νὰ ἦναι ὁ πρῶτος, ὅστις ἠυχήθη εὐδαιμονίαν τῷ διδασκάλῳ του.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Κούρτιος ἤρατο φιλολογικὰς ἐπιτυχίας. Κατὰ τὰ 1851—52 ἐξεδόθη εἰς δύο ὀγκώδεις τόμους τὸ σπουδαιότατον ἔργον του *Πελοπόννησος*. Μικραὶ συγγραφαί, ὡς ἡ *Ὀλυμπία* (1852) καὶ οἱ *Ἴωνες* ὑπενθύμιζον τὴν *Ἀκρόπολιν* καὶ τὴν *Νάξον*. Ἡ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν ἀνέθηκεν αὐτῷ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Corpus inscriptionum Graecarum* καὶ τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦ Βαΐδμανν ἐπεφόρτισεν αὐτόν, ἀρνηθέντος τοῦ Δρούσεν, ν' ἀναλάβῃ τὴν συγγραφὴν *Ἑλληνικῆς ἱστορίας*. Τῷ 1853 ἐξελέξατο αὐτόν ἡ ἐν Βερολίῳ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν τακτικὸν αὐτῆς μέλος. Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας παρευρέθη εἰς τὴν τελετὴν τῆς ὑποδοχῆς. Ὁ εἰσιτήριος λόγος τοῦ Ἐρνέστου Κουρτίου ἦν πόσῳ πλήρῃς ἐννοίας καὶ πόσῳ σώφρων, ὡς σπανίως τοιοῦτος λόγος. Περὶ τῶν πρὸς τὴν αὐτὴν σχέσεών του, ὡς παιδαγωγοῦ τοῦ μέλλοντος διαδόχου τοῦ θρόνου, οὐδὲ γρῶ ἀνέφερον,

ἐσκιαγράφησεν ὁμως μετὰ ἡρέμου μετριοπροσύνῃς τὸ ἐπιστημονικὸν του στάδιον καὶ βαθέως βαρυθυμῶν ἀνεμνήσθη τῆς τελευταῖας τοῦ διδασκάλου του Μύλλερ. Ἐξοχος ἦν ἡ ἀπάντησις τοῦ Böckh, ὅσπερ ὡς γραμματεὺς ὤφειλε ν' ἀπαντήσῃ. Οὐχὶ μόνον τοῦ Κουρτίου τὰς ἐπιστημονικὰς μεγαλοουργίας, ἀλλ' ἀκόμη ὀνομαστὶ τὰς μικρὰς αὐτοῦ συγγραφαὶ καὶ ἀγορεύσεις ἀνύψωτον ἕνεκα τοῦ ἀπανταχοῦ διήκοντος ἰδεώδους χαρακτῆρος.

Ἐκτοτε ὁ Κούρτιος ἔλαβε μέρος ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ διὰ σειρὰς σημαντικῶν ἐργασιῶν, περὶ ὧν οὐ τοῦ παρόντος. Κατὰ τὸ πᾶσχα τοῦ 1856, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καρόλου Φρειδερίκου Ἐρμαν, ἐκλήθη ἐπὶ τὴν ἔδραν τοῦ τακτικοῦ καθηγού τῆς φιλολογίας ἐν Γοττίγγῃ. Ἡ καθηγεσία αὐτὴ εἶχε κλόν μισθὸν καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀπέβη ὁ ἐκλεγείς *os academiae*. Ὡς φιλόλογος συνεπληρώθη ὡς ἄριστα διὰ τοῦ εὐθὺς μετ' αὐτὸν κληθέντος ἐκεῖ φιλολογοῦ τοῦ Ἐρμαν Σάουππε. Ἰπὸ τοὺς δύο τούτους ἡ Γοττίγγη κατέστη μέγα κέντρον φιλολογικῶν σπουδῶν, καὶ εἰς τῶν πτωχοτάτων μαθητῶν τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ Σάουππε ἦτο γυμνασιάρχης ἐν Βαΐμαρ, ὁ Οὐλριχ Καίλερ, ἀπέβη ὑπὸ τούτον καὶ τὸν Ἐρνέστον Κούρτιον εἰς τῶν πρωτίστων συγχρόνων ἀρχαιολόγων, ἄστυλον ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν ἐν Ἀθήναις καὶ μέλος τῆς βερολινιαίας ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς ἐν Γοττίγγῃ διαμονῆς ἐξεδόθη (1851—1861) ἡ *ἑλληνικὴ ἱστορία* τοῦ Κουρίου εἰς τρεῖς τόμους, πεντάκις μέχρι τοῦδε ἐκδοθεῖσα, τελεία τὸ εἶδος ὡς σπανίως ἱστορικὸν ἔργον, καὶ μοναδικὴ τὴν τοπογραφικὴν πρωτίστως ἀπεικόνισιν. Καὶ ὁμως ὡς πρὸς τὴν κυρίως ἱστορικὴν διεξαγωγὴν ἐπισύρει μομφὰς τινὰς. Ἡ ἰδεώδης φύσις τοῦ συγγραφέως παρεπλάνησεν αὐτόν εἰς τομμηροτάτους συνδυασμοὺς καὶ ἴσως ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς παραγνωρίσιν τινὰ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τὸ ἔργον ἀφιέρωται τῷ μαθητῇ του πρίγκιπι διαδόχῳ, οὕτως τότε ἐλάμβανεν ἀρχὴν ἡ οἰκιακὴ εὐδαιμονία. Εἶνε συγκινητικόν, ὅτι ἐνῶ τῇ ἑσπέρᾳ τῆς 27 Ἰανουαρίου 1859 ὁ Κούρτιος εἶχε συναθροίσει παρ' αὐτῷ κύκλον φίλων καὶ μαθητῶν, αἴφνης τηλεγράφημα ἐκ Πότσδαμ ἀφίκετο:

Ἀγαπητὲ Κούρτιε,

Πρὸ μικροῦ ἀπέκτησα ἀγοράκι.

Σὸς

Φρειδερίκος Γουλιέλμος.

Καὶ λοιπὸν ἀπὸ τὸν ὄμιλον τῶν γοττιγγείων καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν ἐξερράγη ἐνθουσιάζων ζήτω διὰ τὸν νεογεννητόν, τὸν σήμερον πρίγκιπα Γουλιέλμον. Τῷ 1868 μόλις ἐπέτυχεν ὁ Κούρτιος τακτικὴν καθηγεσίαν ἐν Βερολίῳ, τὸ δὲ παράσημον τοῦ ἐρυθροῦ ἀετοῦ τρίτης τάξεως, ὅπερ τῷ 1857 ἀπενεμήθη αὐτῷ φέρει μέχρι σήμερον ἔτι.

Καὶ ἐν Βερολίῳ δὲ ὁ Κούρτιος κατέστη ὡς academiae. Οἱ ἐν Γοττίγγῃ ἐκφωνηθέντες λόγοι του εἶχον ἤδη συλλεγῆ καὶ ἐκδοθῆ. Καὶ οἱ ἔξοχοι οὗτοι λόγοι ἀπέμειναν ἀδάμαντες ἀκαδημαϊκῆς ῥητορικῆς. Ὡς καθηγητῆς ὑπῆρξε πρὸ παντός ἀρχαιολόγος. Σειρὰ ταξειδίων, ἅτινα ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἐπεχείρησε, σειρὰ σημαντικῶν ἀνασκαφῶν, ὧν ἐκεῖ ἐπελήφθη, εὐρημάτων, ἅτινα ὤφειλεν ἐκείθεν νὰ φέρῃ εἰς φῶς, ἀπασχολοῦσιν αὐτὸν ἐπίσης καὶ ὡς μέλος τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ἧς τὸ 1871 ἐγένετο ἰσόβιος γραμματεὺς. Ἡξίωθη τοῦ παρασήμου τῆς ἀξίας (pour le mérite), ὅπερ καὶ ὁ ἐν Δεϊψία καθηγητῆς ἀδελφός του φέρει, καὶ πολλῶν ἄλλων ἐξωτερικῶν διακρίσεων. Εἶδεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του τὴν πλήρη ἀναδιοργάνωσιν τῆς διοικήσεως τῶν Μουσείων ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὑψηλοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ, καὶ διευθύνει μέχρι σήμερον τὸ ἀρχαιολογικὸν αὐτῶν τμήμα. Τὸ μετὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἄδλερ καὶ τοῦ ἀρχαιολόγου Χίρσφελδ ἐκδοθῆν εἰς τρία μέρη ἔργον του αἶ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφαὶ ἤρκει μόνον νὰ τὸν ἀπαθανάτισθ. Ὡς ἐρευνητῆς, διδάσκαλος, ῥήτωρ καὶ πρὸς πάντων ὡς ἄνθρωπος, εἰς τῶν ἀγνωστέρων, οὓς ποτε ἡ Γερμανία εἶδεν, ἐκέρδησε τὴν λατρίαν τῶν συγχρόνων του, ὁ δὲ θαυμασμός τῶν ἐπιγιγνομένων θέλει ἀπομείνει αὐτῷ».

P.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΚ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΟΥ

25 Σεπτεμβρίου

Ἀπὸ δύο τριῶν ἐβδομάδων δοκιμάζω τὰς πλεονεῦρας συναισθησεις, ὡσάντις ἐξέρχομαι πρὸς τὸ ἑσπέρας. Εἶμαι ὁ τακτικώτερος διαδάκτης τῆς ὁδοῦ Σταδίου, πολλάκις καὶ ἄνευ λόγου, μόνον καὶ μόνον ὅπως ἐνωτισθῶ τῶν ἀνεκκλητήτων ψιθῶρων, τῶν συγκεχυμένων, ἀλλ' ἀβῶν καὶ χαρμῶν, τῶν διαχυομένων ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς ὄρειας λευκῆς, ἐφ' ἧς ἔχουσιν ἰδρύσει πλήθη σπουρχιτῶν τὰς κατοικίας τῶν, μεγαλοῦπολιν πλήρη μουσικῆς καὶ ποιήσεως ἢ ὁδὸς ἐκεῖ πέραν μετ' ὅλον τὸν πλοῦτον τοῦ κοινοῦ, τὸν κράτον τῶν ἀμαζῶν, καὶ τὸν ὄγκον τῶν μεγάρων, προσκτάται ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ μεγαλοπροπεοῦς δένδρου ἐξοχικὸν τιθέλιγτρον, ὅπερ ἐξαλείφουσι μόνον τὰ κάτωθεν ἰστάμενα κακοήθη παιδία, τὰ ῥίπτοντα ἰξοὺς καὶ παντοτρόπως προσπαθοῦντα νὰ παγιδεύσωσι τὰ πτωχὰ πτηνὰ καὶ τότε μὲν ἐκτελῶν ἀστυνομικοῦ κλητῆρος καθήκοντα, ἀποδιώκω ἐκεῖνα.

Ἡ Σ. Μ. Ὁ Κούρτιος κατέχει τὸ χάρισμα τοῦ λόγου καὶ τῆς σιλιπνότητος τοῦ ὕψους μετὰ περιπαθείας περὶ τὴν ἐκφρασιν εἰς ὑποκταν βαθμόν. Εἶνε δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι τοὺς λόγους του πάντας διακνέει ἔρωσ θερμὸς πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀκρατος πρὸς τὴν ἀρχαιότητα αὐτῆς θαυμασμός. Ἡ Ἑστία ἐδημοσίευσεν ἄλλοτε ἐν τῷ Δελφῶ λόγον αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἠμολογεῖ μετὰ τρυφερᾶς εὐγνωμοσύνης, ὅτι τὴν συμπερινήν ἐν τῇ κοινῶν καὶ τῇ ἐπιστήμῃ θέσει του ὀφείλει τῇ Ἑλλάδι.

ἀλλὰ δὲν ἀγνοῶ φεῦ! ὅτι μόλις μακροθυῶ ὀλίγα βήματα, θὰ ἐπαναλάβωσι τὴν ἄχαριν παιδιάν, ἐπινεύοντων ἴσως πολλῶν περὶ αὐτοῦς. Πρὸς τί ἀπαιτοῦμεν νὰ σέβονται τὰ πτωχὰ σπουρχιτῆ, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει πλεονεξία σεβασμὸς διὰ τὰ ἀντικείμενα τῶν ἱερωτέρων παραδόσεων, τὰ τοσοῦτον στενῶς συνδεόμενα πρὸς τὸ ἕαρ τῆς φύσεως καὶ τὴν ἰδικὴν μας εὐτυχίαν, πρὸ τῶν ὁποίων καταπίπτει τὸ ὅπλον τοῦ κυνηγοῦ καὶ ποιητικίζει ὁ ἀξεστότερος, θέλω νὰ εἶπω διὰ τὰς χελιδόνας; οὐδέποτε θὰ λησμονήσω ὅτι πέρουσιν εἰς ἐν τῶν κεντρικωτέρων μερῶν τῆς πρωτεύουσος αἱ φώλαι των εἶχον κρυφθῆ εἰς κατάστασιν πολιορκίας ὑπὸ σμήνουσ ἀγιοπαίδων, καὶ τὰ χελιδόνα μας ἐφονεύοντο, καὶ μάλιστα περίξ κύκλου γελῶντος καὶ ἐπευφημοῦντος τοὺς μικροὺς ἱεροσούλους... Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον.

Ἀπὸ τίνος ἤδη ἄλλοτε μὲν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἄλλοτε δὲ ἐπὶ τῆς Ἑρμαικῆς, ἐπιστρέφων ἀπὸ τῆς συνήθους ἐκδρομῆς μου παρὰ τῷ Μπέκ, πότε ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, παρακολουθῶν τὴν φορὰν τοῦ ζωηροῦ περιπατητικοῦ ρεύματος, καὶ πότε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν Φιλελλήνων, βαδίζων ἔξω πρὸς τοὺς Κήπους ἢ πρὸς τοὺς Στύλους, τακτικῶς χαιρετίζω καὶ μίαν ἐπάνοδον γνωρίμων ἢ ἀδιαφόρων, τοὺς ὁποίους εἶχε φυγαδεύσει τὸ θῆρος καὶ ἐπαναγεῖ τὸ Φθινόπωρον. Καὶ ὀλίγον βεβαίως προσέχω εἰς τὴν ἐπάνοδον τῶν δευτέρων ἀλλὰ τὸ ἐπαναβλέπειν ἐξαίφνης πρόσωπα, μετ' ὧν πολλάκις εὐρίσκομαι εἰς μυστηριώδη καὶ περιέργον σύνδεσμον, πόσον εἶνε εὐχάριστον! ὑπάρξεις, αἵτινες λάμπουσι σταθερῶς ἐν τῇ μνήμῃ μου, ἢ μελαγχολικῶς ὠχρῶσιν ἐκ τῆς ἀπουσίας, ὡς λύχναι ἐξ ἑλλείψεως ἐλαίου, ἢ τείνουσι τελείως νὰ διαγραφῶσιν ἐξ αὐτῆς, ἀφῆς ἐπανέρχονται, ἐμφανίζονται πρὸ ἐμοῦ, μεθίγουσι προπερῶσαι, συναντῶνται αὐτῆς τὰ βλέμματά μας, καὶ φαίνονται λέγοντα πρὸς ἀλληλα: «Καλῶς ἦλθατε, καλῶς σᾶς ἠύραμεν· πάλιν μαζῆ θὰ περάσωμεν τὴν ζωὴν μας εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰ σπῆτια, εἰς τὰ θέατρα, με κρῦος, με ζῆστη, με λύπαις καὶ με χαραῖς· ἀν δὲν μᾶς χωρίση κανὲν ἀπροσδόκητον, κανὲν δυστύχημα, θὰ εἴμεθα μαζῆ, ὅσῳ νὰ φθάση τὸ καλοκαίρι — καὶ ἔχει ὁ Θεός...» Εἰς ἐκεῖνο τὸ «μαζῆ» περιέχεται, νομίζω, ἡ εὐτυχία· ὄνειροπολῶ τὴν σιωπὴν καὶ τὴν γαλήνην τῆς ἐρημίας, ἀλλ' ἀγαπῶ τὸν θόρυθον καὶ τὴν τὺρβην τῆς πόλεως· εἶνε γλυκὺ τὸ αἰσθάνεσθαι ἐν τῇ μονῶσει, ἀλλὰ καὶ τόσῳ τερπνὸν τὸ παραθερῆναι ἐν τῇ κοινῶν, πολλάκις διασκεδάζει τίς φαιδρότερον μετὰ τῶν πολλῶν, καὶ πλήττει ὀλιγώτερον, διαμοιράζων τὴν πληξίν του μετὰ τῶν γνωρίμων. Καὶ γνώριμοι δὲν εἶνε δι' ἐμὲ ἐκεῖνοι μόνον πρὸς τοὺς ὁποίους σφιγγω φιλικῶς τὴν χεῖρα ἢ ἐκθάλλω εὐγενῶς τὸν πῦλον, ἐκεῖνοι πρὸς τοὺς ὁποίους τυπικῶς με παρουσίασαν ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου, ἐν τῷ ξενοδοχείῳ,